

„A Mount Everest bennünk van”

Interjú *Andy Holzer* vak hegymászóval

Holzer úr, Ön megmászta a Föld hét legmagasabb hegyét – és születése óta vak. Mi űzi Önt a csúcsokra?

A hegy nem tudja, ki vagyok vagy mi a nevem. És azt sem, hogy vak vagyok-e vagy látó, fiú vagy lány, egy vagy két lábam van-e – de világos választ ad a viselkedésemre. A nyugati társadalmakban szinte egyetlen megvesztegethetetlen próbakő sincs már, az emberek végképp nem azok. A természet azonban objektív viszonyokat nyújt: Ha rossz időjárási viszonyok közepette rossz útvonalat választok, akkor hajótörést szenvedünk, ha azonban helyesen rakom egybe az összetevőket, akkor elérjük a csúcsot. A természet befolyásolhatatlan. Ezt tartom olyan izgalmasnak.

Mások azért másznak olyan magasra, hogy átéljék a grandiózus kilátást...

Azok a hegymászók, akik évente kétszázszor állnak a csúcson, nem a kilátás miatt teszik ezt. A vasárnapi hegymászókat illetően nem kell leértékelni a panorámát, de a profi motivációjának ez csak töredékét jelenti. Talán adódik egy olyan pillanat, amikor megfordul, és azt mondja: „Hú, ez aztán igazán nagyszerű!”, de a következő pillanatban már a mászás következő lépésére összpontosít.

Fáj Önnek, hogy ott fenn nem látja ezt?

2017 májusában a világon a második vak emberként álltam a Mount Everesten. A csúcson megkérdeztem mászópartneremet, mit is lát itt, a Föld legmagasabb pontján. Azt mondta, tulajdonképpen nem néz ki sokkal másképp, mint otthon. Ha az ember mondjuk a Großglockneren áll, szintén néhány kisebb hegy van mellette. A Mount Everesten ugyanez a helyzet, csak más méretviszonyokkal. Akkor azt gondoltam: „Hát tényleg nem olyan nagy ügy ez a látás.”

Hogyan tájékozódik Ön a magas hegyeken?

Meglehet, a Jóisten megfélelkezett a szemeimről, de hihetetlen kiegészítő csomaggal indított útnak: a másik négy érzékszervemmel. Ha a hegyekben nagy csönd van, akkor jól tudok tájékozódni hallás alapján. Hallom, hogy a kötélpartnerem pár méterrel előttem jár, s azt is, hogy laza kőzet, jégtáblán vagy mohapárnán mászik-e. Ha viharos az idő, mint a Mount Everesten, akkor ez nem megy, de még mindig van három érzékszervem: A tapintás működik ilyenkor a legjobban. Két ujjamat az előttem haladó vállára teszem: mozgásairól le tudom olvasni, hogy melyik lábával, milyen irányban, milyen távolra lép. Ezzel a módszerrel pokoli tempóban tudok haladni gleccserből származó kölerakódásokon.

Miért fogott bele egyáltalán a hegymászásba? Hogyan jutott erre az örült ötletre?

Kelet-tiroli lévén hegyek veszik körül az embert, és kézenfekvő, hogy megmássza őket. Egy vak kelet-tiroli

számára talán még inkább: Hogy „lássam” a sok csúcsot a környezetemben, először föl kellett másznom rájuk. Ujjaimmal pótolni tudom hiányzó szemem világának egy részét. A szó legigazibb értelmében fel akarom fogni a hegyeket, „látni” akarom őket. Azt hiszem, hogy gyurmával pontosabban meg tudnám mintázni a környezetemet, mint bármelyik látó ember. Mivel sokkal precízebben tároltam el a pixeleket.

Ismeri a magassági szédülést?

Sokan úgy vélik, előnyben vagyok, mivel nem látom a szakadékokat. Mindazonáltal a hiányzó altalaj rosszabb számomra, mint a látók számára. Ha elveszítem kapcsolatokat a talajjal, ez rögtön riasztási fokozat számomra, hiszen nem tudok különbséget tenni, hogy a szakadék 30 centi vagy 30 méter mély-e. Ekkor csak egy lehulló vízcsepp vagy kő jelezheti számomra a szakadék mélységét – az ütközésig eltelt idő által.

Hogyan bánik Ön a félelemmel?

Sosem harcoltam a félelemmel, hanem mindig segítőmnek láttam. Olykor egyenesen beszélgetek is vele. Az embernek nem muszáj valami rossznak tekintenie a félelmet, hanem olyan barátnak, aki vállon vereget, és szól, ha meg kell változtatnom az útirányt.

Azt akarná mondani ezzel, hogy van Önben valamiféle „Istenbe vetett bizalom”?

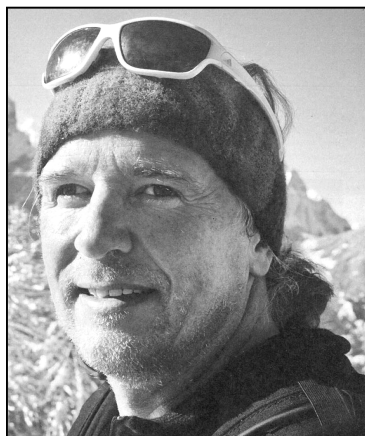
Igen, de amikor a Mount Everesten állok, akkor nem adom át egyszerűen Istennek a felelősséget, és nem hagyom rá a dolgot. Azt kérem tőle, hogy a kényes pillanatokban küldje el nekem a szükséges nyugalmat és a jó ötleteket. Ez nem csupán a hegymászásban van így, hanem az egész életben.

A hegy sok vallásban az isteni kinyilatkoztatás egyik helyének számít. Azonosulni tud ezzel?

A hegyek megajándékoztak engem az érzelmi mozzanatok teljes sávszélességével: diadal, vereség, szomorúság és beteljesedés. És gyakran találkoztam a hegyekben a halállal. Egyik jó barátom mellettem zuhant le. A hegy egzisztenciális hely. Az a hely, ahol már semmivel sem áltatható magadat, az a hely, amely föltárja a szakadékokat.

Fontos-e látni a szakadékokat?

Minden másodpercben szükségünk van a szakadék közelségének érzésére, mert ösztönzésünk van erre. Tegyük föl, hogy a földi élet örökkévaló lenne: ebben az esetben értelmetlen lenne minden kezdeményezés. Nyugodtan ülhetnénk, és 365 évvel elhalaszthatnánk mindent. Az élet akkor egyszerűen sekélyes lenne – akár csak egy lejtők nélküli sílesiklás. A Mount Everest ezért nem is Ázsiában van, hanem bennünk magunkban – mindenkinek megvan belül a maga nyolcezrese. A kérdés az, hogyan bánunk vele: Egész életünkben álmo-

dozva lófráljunk a vágyaink körül, vagy vágunk bele? Lehet, hogy vissza kell fordulnunk? Akkor próbálkozunk újra?

Felesége, Sabine sok éve az Ön kötelpartnerre. Nem nehéz-e az Ön számára, hogy mindig függ valakitől?

Nézzen ki az ablak előtti rétre! A fűszálak minden nap várják az esőt. Az esőcsepp tudja, hogy le kell mennie e a fűszálakhoz. Minden sejt függ a többiektől, ebben a világegyetemben minden nagy összhangban van. Az a függetlenség, amelyre mi annyira törekszünk a nyugati féltekén, eltávolít minket ettől az egyetemes összefüggéstől. A függetlenség tévedés. A kérdés inkább az: Kitől függetlenítem magam? Az a legszebb, ha az embernek szabadságában áll kiválasztania, ki az. Akkor „ápolat függőségről” beszélünk – és ez csodálatos dolog.

Kívánja-e mégis olykor, hogy tudjon látni?

Attól tartok, hogy megrettennék, és elveszíteném az önazonosságomat, ha ez lehetséges lenne. Mivel most már csaknem ötven éve így élek. Az agyam olyan jeleket kapna, amelyek teljesen túlterhelnék. Ezenkívül valószínűleg mindentől undorodnék, mert én nagyon tisztának képzelem el a világot, de a valóságban nem ez a helyzet. Ennek ellenére izgalmas lenne, ha lenne egy ablakom, amely a hegyekre néz.

Judith Rubatscher

Forrás: Publik-Forum, 2018/18

Andy Holzer 1966-ban született Ausztriában, Kelet-Tirolban. Retinahibája miatt születésétől fogva vak. Fiatalként gyógymasszőri képesítést szerzett, és felfedezte a hegymászást. A hazájabeli hegyek megmászását neves csúcsok követték, köztük a Föld hét legmagasabb csúcsa. Vakként ő volt az első, aki az északi oldalról mászta meg a Mount Everestet.

Jézus és az emberi szenvedés

Kétségtelen, hogy Jézusnak szenvednie kellett üzenetéért és tetteiért. Ez a szenvedésközelség azonban nem csupán Jézus életének utolsó hetében, Jeruzsálemben kezdődik. Számos történet igazolja, hogy őt semmi sem érintette meg annyira, mint az emberek szenvedése a különféle lelki és testi bajoktól. Ez mindenekelőtt azokra a szenvedésekre érvényes, amelyek okán az érintetteket ténylegesen kiközösítették a többiekkel alkotott közösségből, mivel a vallási előírások alapján – időlegesen vagy tartósan – kerülni kellett őket.

A vallási károsultak ne higgyenek szeretetlenséget Istenről

Jézus „üdvözítői hívásában” („Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik kimerültetek, és meg vagytok terhelve: én majd nyugalmat adok nektek! Vegyétek magatokra az én igámat, és tölem tanuljatok, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, és majd nyugalmat találtok lelketeknek: az én igám ugyanis kényelmes, és az én terhem könnyű!” – Mt 11,28-30) van valami programmatikus. Egy s más a mellett szól, hogy magját tekintve Jézusra megy vissza ez a felhívás, mindenesetre a lényegét illetően sok más Jézus-hagyomány támogatja, mert általa Jézus olyanként jelenik, aki a zsidóságban van lehorgonyozva, és mindenképp az élet útjaként fogja föl a Tórárt. Másfelől azonban elkülönül a zsidó tekintélyektől, amikor *őhozzá* menetelre hív meg mindenkit, aki hiábavalóan vesződik a vallási pa-

rancsokkal és tilalmakkal, s ez megterheli, sőt szenved tőle. Az írásoknak szemükre hányja, hogy nem tartják meg, amit tanítanak (Mt 23,4); hiányzik belőlük az alázat, uralomvágyók (Mt 23,5-7). Mindenkinek szóló meghívása, hogy menjenek őhozzá, azt jelenti, higgyenek benne és az ő különleges tekintélyében, és tanuljanak az ő útjából. Ő ugyanis megteszi Isten akarátát, mivel „szelíd és alázatos szívű”, ami nyilvánvaló az emberek iránti feltétlen szeretetéből. Vallási ellenfelei azonban nem egy szeretetteljes Istenről tanúskodnak, hanem egy kérlelhetetlen Istent adminisztrálnak. Jézus segíteni akar a szenvedőknek, meg akarja könnyíteni az életüket, és azt akarja közvetíteni nekik, hogy Isten útmutatásai nem azért vannak, hogy pokollá tegyék számukra az életet; Isten rendeletei az emberekért készültek, adományai az életet szolgáló adományok. Az a vallás, amelyik úgy tesz, mintha az isteni rendelkezések arra lennének, hogy engedelmességet kényszerítsenek ki, és öncélúan teljesítsék őket, szeretetlen vallás (vö. „A szombat lett az emberért, nem pedig az ember a szombatért” – Mk 2,27).

Istenről azonban nem kell semmi szeretetlent hinni. Jézus olyan Istent hirdet, aki tudja, hogy az élet nehéz, főképpen azok számára, akiket valamilyen okból megrövidítettek. Istent úgy szólítsuk meg, „ahogyan a kedves gyerekek szólítják meg kedves apjukat” (Luther): ez az az igazság, amelyért Jézus síkraszállt, és amelyért meg kellett halnia, mivel nem hagyta, hogy eltérítsék

ettől. Paul Tillich-hel szólva Jézus észrevette: az egyes ember „tartósan azzal az elvárással szembeesül, hogy elhiggyen olyan dolgokat, amelyeket nem képes elhinni”, és szenved ettől. Mindazok számára, akik olyan Istenre vágyakoztak, aki végre észreveszi, mennyire szenvednek a szervezett vallástól, Jézus egy érzékeny, figyelmes, szeretetteljes Istent tett nyilvánvalóvá azáltal, hogy szelíden közeledett hozzájuk, és olyanként, aki szolgálni akar nekik. „Az emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon” (Mk 10,45; a mondat folytatása – „és váltságul adja életét sokakért” – későbbi betoldás).

Jézus elmélyítette a terapeutikus Isten kontúrjait

Jézus ezáltal meghosszabbított és jelentősen elmélyített egy olyan nyomvonalat, amelyet már megtalálunk annak az Aszklépiosznak a kultuszában, akinek Jézus korában megvoltak a kultusz- és gyógyhelyei a Földközi-tenger környékén. A Kr. e. 5. században ezt a kultuszt terjesztette Szophoklész Athénben. Aszklépiosz számára is az volt fontos, hogy észrevegye és gyógyítsa az emberek szenvedéseit: ő volt az első isten a görög-hellenista területen, akinek a hatásköre kizárólag emberek gyógykezelése volt. Önmagában egyesítette Apolló és más görög istenek és istennők vonásait. Szophoklész drámairóként lépett közbe ott, ahol kemény szívű és hatalmi irányultságú játékszabályok határozták meg az életet. Tragédiái akkoriban hallatlan válaszokkal